

Připomínky k materiálu MFČR „Státní podpora III. pilíře“

Vladimír Bezděk

Ke slajdu č.6 „Srovnání státní podpory za rok 2012“ uplatňujeme v části penzijní připojištění následující připomínky:

1. Státní podpora v podobě osvobození příspěvku zaměstnavatele od sociálního a zdravotního pojištění na straně zaměstnance i zaměstnavatele a vyloučení téhož ze zdanění daní z příjmu fyzických osob. Vyčíslení nákladů obětované příležitosti státu (snížení daňového a pojistného inkasa) provedené MFČR (2,84 mld Kč na straně zaměstnavatelů a 2,59 mld Kč na straně zaměstnanců) je statické a předpokládá, že zaměstnavatelé by, v případě zrušení daňových výhod, nadále vypláceli zaměstnancům příspěvek v nezměněné podobě, a smířili by se tak s navýšením svých personálních nákladů o sociální a zdravotní pojištění a s poklesem svých zisků.
 - Tento implicitní předpoklad není realistický. Pravděpodobnější scénář je, že zaměstnavatelé sníží výši vyplácených příspěvků zaměstnancům tak, aby jejich celkové personální náklady spojené s tímto příspěvkem zaměstnancům zůstaly na stejné výši, jako před zrušením daňové úlevy. Jestliže tedy v roce 2012 činil objem zaměstnavatelských příspěvků 8,35 mld Kč (2,84 mld / 0,34), činil by nový objem zaměstnavatelských příspěvků v případě povinnosti platit z nich na straně zaměstnavatele SZP jen 6,23 mld Kč (8,35 / 1,34). Vybrané SZP u zaměstnavatelů by dosáhlo jen 2,12 mld Kč a nikoliv 2,84 mld Kč jak se předpokládá v materiálu MFČR. Z toho plyne, že v důsledku očekávané dynamické reakce zaměstnavatelů na změnu daňového režimu je výše dnešní implicitní podpory státu v podobě neplacení SZP z příspěvků zaměstnavatele na straně zaměstnavatele o 0,72 mld Kč nižší (2,84 – 2,12) než předpokládá materiál MFČR. V přepočtu na 1 smlouvu to snižuje podporu státu o 140 Kč z 2351 Kč na 2211 Kč.
 - Následně, při snížení objemu příspěvku vypláceného zaměstnavatelem z 8,35 mld Kč na 6,23 mld Kč, musíme adekvátně toto zohlednit i ve výši SZP a DPFO úlev na straně zaměstnanců. Původní podpora ve výši 2,59 mld. Kč se skládá z teoretických odvodů SZP placeného zaměstnancem (0,92 mld. Kč; ZP sazby 4,5% a sazba SP 6,5% z hrubé mzdy) a DPFO, kterou by jinak platil zaměstnanec z příspěvku zaměstnavatele, ve výši 1,68 mld. Kč (15% ze superhrubé mzdy). Snížením příspěvku zaměstnavatele na úroveň 6,23 mld. Kč by se nížily obě tyto složky a celková podpora na straně zaměstnance by se snížila z 2,6 mld. Kč na 1,94 mld. Kč. V přepočtu na jednu smlouvu to činí 128 Kč, čímž se podpora na 1 smlouvu dále snižuje z 2211 Kč na 2083 Kč.
 - Alternativně lze uvažovat, že zaměstnavatelé přesunou nástroj zaměstnavatelských příspěvků do těch finančních produktů, kde daňové a SZP výhody zůstanou zachovány, např. do oblasti životního pojištění, čímž by stát na dodatečném inkasu SZP v oblasti penzijních produktů nezískal ani korunu z předpokládaných 5,4 mld Kč (2,84 mld SZP na straně zaměstnavatelů a 2,59 mld SZP na straně zaměstnanců).
2. Analýzu podpory státu penzijnímu produktu je nutné rozšířit o data za rok 2013, neboť v roce 2013 došlo k výrazné reformě státního příspěvku účastníkům. Data naznačují, že došlo k výraznému meziročnímu navýšení příspěvků účastníků o 32% (z 25,5 mld Kč v roce 2012 na 33,6 mld Kč v roce 2013 na transformovaných fondech), při navýšení objemu státní podpory pouze o 10,6% (5,91 mld Kč vs 6,54 mld v roce 2013). Nadto lze předpokládat, že, s ohledem na posun možnosti odečtu příspěvku z DPFO z hranice 501 Kč / měsíc na 1001 Kč / měsíc, došlo ke snížení objemu daňové úlevy na DPFO oproti roku 2012. Lze vyslovit hypotézu, že efektivita státní podpory penzijnímu produktu se změnou podmínek v roce 2013 výrazně zvýšila.

Závěr:

1. V důsledku faktorů rozebraných v bodě 1 výše **je nutné snížit odhad celkového objemu státní podpory** penzijnímu připojištění v roce 2012 **o 1,38 mld Kč na úroveň 10,69 mld Kč. V přepočtu na 1 smlouvu** penzijního připojištění to vede k **poklesu podpory o 268 Kč** z úrovně 2351 Kč **na úroveň 2083 Kč** na 1 smlouvu.
2. Považujeme za **nutné rozšířit analýzu státní podpory** penzijnímu produktu **o data za rok 2013** a **testovat hypotézu výrazného navýšení efektivity této podpory** z hlediska navýšení prostředku účastníků na stáří.

Zpracoval: Vladimír Bezděk za Asociaci penzijních společností ČR
Praha, 19.7.2014